

Plan voor het Hiernamaals

Shaykh Khālid ‘Abd ar-Rahmān al-Husaynān

**GEEF MIJ DOOR
NA HET LEZEN**

Plan voor het Hiernamaals

Sheikh Khālid ‘Abd ar-Rahmān al-Husaynān
(rahimahullaah)

Copyright © 2025 Abouhafs.nl

Alle rechten voorbehouden. Dit werk mag worden gekopieerd, verspreid of vertaald, geheel of gedeeltelijk, op voorwaarde dat dit niet voor commerciële doeleinden wordt gedaan en dat er geen wijzigingen worden aangebracht aan de tekst of inhoud.

Toegestaan voor gratis verspreiding in druk- of elektronische vorm, mits met bronvermelding.

Voor meer boeken, artikelen, lezingen en ander islamitisch materiaal, bezoek: www.abouhafs.nl

Inhoudsopgave

Inleiding van de uitgever	3
Over de auteur	5
Denk na over je werkelijke toekomst	8
Het gedenken van Allah	12
Het lezen van de edele Qur'an	21
Het zoeken naar islamitische kennis	24
Het streven naar de deugden van goede daden	29
Daden met meervoudige deugden	32
100.000 bomen in het Paradijs	42
De toegestane afzondering	46
Benut je tijd met blijvende goede daden	47
Uit elke tuin een bloem	50
De juiste omgeving en een religieuze sfeer	56
Het beperken van de gehechtheid aan de wereld	59
De smeekbede	63
Lezen over het leven van de vromen	65
Nadenken over het hiernamaals en zijn toestanden	67
Tot slot	76

Inleiding van de uitgever

Alle lof is voor Allah, Heer der werelden. Vrede en zegeningen zij met Zijn Boodschapper Mohammed ﷺ, zijn familie en al zijn metgezellen.

We leven in een tijd waarin het hiernamaals voor velen naar de achtergrond is verdwenen en onze dagen gevuld zijn met alles behalve datgene waar het echt om draait. De mens van vandaag is altijd druk, altijd bezig, altijd onderweg. Maar waarheen? Dat is een vraag die we onszelf nog zelden stellen.

Dit boek richt zich op die zaken die wij vaak aan ons voorbij laten gaan. Het roept op tot het herstellen van de relatie met Allah, tot het zuiveren van het hart en tot het bewust leven met het hiernamaals als doel. Dit boek helpt je om concreet aan de slag te gaan met jezelf. Het laat zien hoe je je dag en nacht kunt vullen met daden die werkelijk gewicht hebben bij Allah. Geen ingewikkelde theorieën, maar duidelijke stappen die je direct kunt toepassen.

Je wordt meegenomen in het opbouwen van een dagelijkse routine waarin aanbidding een vaste plek krijgt. Geen losse, incidentele momenten, maar een gestructureerde manier van leven. Je leert hoe kleine daden kunnen uitgroeien tot dagelijkse gewoontes waarmee grote beloningen verdiend kunnen worden.

Wie dit boek aandachtig leest gaat anders kijken naar zijn tijd. Minuten worden waardevol. Gewoontes zullen veranderen.

Het boek is bedoeld voor wie wakker wil worden. Voor wie niet wil wachten tot het te laat is. Voor wie wil werken aan zijn hart en zich wil voorbereiden op wat onvermijdelijk komen gaat.

Over de auteur

Sheikh Khālīd ‘Abd ar-Rahmān al-Husaynān (rahimahullaah), bekend als Abū ‘Abd al-Malik, was afkomstig uit Koeweit. Hij studeerde aan de Imām Muhammad ibn Sa‘ūd Universiteit in Saoedi-Arabië, waar hij zich specialiseerde in ‘Aqīdah en de grondslagen van de religie.

Na zijn studie was hij werkzaam als imam en khatīb binnen het ministerie van Awqāf in Koeweit. Daarnaast was hij imam van Masjid al-Albānī. Zijn leven stond in het teken van da‘wah, onderwijs en het oproepen tot een bewuste en praktische invulling van het geloof.

Zijn werk kenmerkt zich door eenvoud en toepasbaarheid. Hij richtte zich niet op abstracte theorie, maar op concrete stappen waarmee een moslim zijn dagelijks leven kan hervormen. Zijn bekendste boek, ***“Meer dan 1000 sunnah per dag en nacht”***, werd wijd verspreid en heeft velen geholpen om aanbedding een vast onderdeel van hun leven te maken.

Hij schreef meerdere werken waarin hij de lezer aanspoort tot actie, zoals ***“Opvoedkundige lessen uit de profetische overleveringen”***, ***“Hoe je voorop blijft”***, en ***“Zo waren de vromen”***. Ook verschenen van hem verschillende audioreeksen waarin hij praktische thema’s behandelt die dicht bij het dagelijks leven staan.

In 2007 vertrok hij naar Afghanistan. Daar verbleef hij onder de mujahidīn als strijder, leraar en da‘wahdrager. Hij werd daar gedood bij een bombardement aan de grens tussen Pakistan en Afghanistan terwijl hij vastende was, samen met een aantal van zijn metgezellen.

Moge Allah hem genadig zijn en zijn inspanningen accepteren. Zijn nalatenschap leeft voort in zijn woorden, zijn lessen en de harten die door zijn werk zijn geraakt.

Zijn werken

- Meer dan 1000 sunnah per dag en nacht
(*Akthar min 1000 sunnah fī al-yawm wa al-laylah*)
- Meer dan 1000 smeekbeden per dag en nacht
(*Akthar min 1000 du‘ā’ fī al-yawm wa al-laylah*)
- Meer dan 1000 antwoorden voor de vrouw
(*Akthar min 1000 jawāb lil-mar’ah*)
- Grote prestaties en zware verliezen
(*Injāzāt hā’ilah wa kbasā’ir fādībah*)
- Opvoedkundige lessen uit de profetische overleveringen
(*Durūs tarbawīyah min al-abādīth an-nabawīyah*)
- Hoe je voorop blijft
(*Kayfa tasbiq*)
- Zo waren de vromen
(*Hākadhā kāna as-sālibūn*)

Zijn Audioreeksen

- Hoe je van verdriet en depressie afkomt
(*Kayfa tatakhallas min al-buḥḥn wa al-ikṭi'āb*)
- Hoe je jezelf beschermt
(*Kayfa tahfadh nafsak*)
- Hoe je miljonair wordt
(*Kayfa tusbih milyūnīr*)
- Negatieve verschijnselen
(*Madbahir salbiyyah*)

Denk na over je werkelijke toekomst

In de naam van Allah, de Meest Barmhartige, de Meest Genadevolle. Alle lof behoort toe aan Allah, de Heer der werelden. En moge de zegeningen en vrede zijn met onze profeet Mohammed ﷺ, en met zijn familie en zijn metgezellen.

Voorts:

Het mooiste, het meest verheven en het meest wonderlijke in dit bestaan is wanneer de schepping zich verbindt met de Schepper, rust vindt in Zijn nabijheid, en geniet van het spreken tot Hem. Een van de vromen zei: “De meest arme zielen in deze wereld zijn zij die de wereld verlieten zonder het beste ervan te proeven.” Er werd gezegd: wat is het beste ervan? Hij zei: “Het gedenken van Allah.”

Hoeveel een mens ook bezit van deze wereld aan posities, rijkdom, eigendommen, paleizen, verlangens en genietingen, als hij ver verwijderd is van Allah, dan verkeert hij in ellende, verdriet en innerlijke onrust.

Heb je er ooit over nagedacht hoe je de minuten van je leven kunt investeren in gehoorzaamheid aan Allah, en hoe je kunt bouwen aan je hiernamaals? De succesvolle en gelukkige dienaar is degene die zijn leven investeert in zijn hiernamaals. Hij is als de mier die in de zomer verzamelt om in de winter rust te vinden. Zo verzamelt de gelovige in deze wereld

goede daden, gehoorzaamheid en aanbidding, om in het hiernamaals rust te vinden. Allah zegt:

﴿بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾

“Maar jullie verkiezen het wereldse leven, terwijl het Hiernamaals beter en blijvender is.” (Soerah al-A‘lā 16-17)

Er werd tegen een van de aanbidders gezegd: “hoe lang blijf je jezelf zo vermoeien?” Hij zei: “ik zoek haar rust.” Kijk hoe hij de vermoeidheid van deze wereld verkoos boven de vermoeidheid van het hiernamaals.

Sufyān ath-Thawrī zei: er werd tegen Rabī‘ ibn Khuthaym gezegd: “zou je jezelf geen rust gunnen?” Hij zei: “ik zoek haar rust.”

Denk hierover na, mijn broeder in de islam, hoe hij de rust van het hiernamaals verkoos boven de rust van deze wereld.

Mijn geliefde broeder, wij vermoeien ons, blijven wakker, reizen, vertrekken en geven grote bedragen uit voor de vergankelijke toekomst van deze wereld. Maar vermoei jij jezelf ook voor een werkelijke toekomst, voor een eeuwig geluk en een leven zonder einde? Wij hebben ervaring in het verzamelen van geld, maar hebben wij ook ervaring in hoe wij goede daden verzamelen?

Plan voor je hiernamaals

Wij plannen voor ons wereldse leven, hoe we een huis bouwen, hoe we een partner kiezen, hoe we ons vermogen laten groeien en investeren, en andere wereldse zaken. Je ziet dat iemand zijn verstand gebruikt voor zijn wereldse zaken, hoe hij die regelt, bewaakt en ontwikkelt, maar hij denkt niet na over zijn hiernamaals: hoe hij daar de hoogste rangen kan bereiken en hoe Allah tevreden met hem kan zijn.

Veelvuldig aanbidden van Allah

Het veelvuldig verrichten van aanbidding voor Allah geeft de moslim kracht, standvastigheid, veiligheid, rust en innerlijke stabiliteit.

Begin je dag met gehoorzaamheid aan Allah

Wanneer je wakker wordt uit je slaap, zeg je de smeekbede bij het ontwaken: **“al-hamdu li-llāh alladhī ahyānā ba‘da mā amātanā wa ilayhi an-nushūr.”**

“Alle lof is aan Allah die ons leven gaf nadat Hij ons deed sterven, en tot Hem is de terugkeer.”

Daarna verricht je de wassing en bid je het fajr-gebed op tijd, gezamenlijk in de moskee. Over de verdiensten hiervan zijn overleveringen gekomen, waaronder:

“Wie de twee koele gebeden (al-bardayn) verricht, zal het Paradijs binnengaan.” (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim, via Abū Mūsā al-Ash‘arī)

“Wie het ‘ishā’-gebed in gemeenschap bidt, het is alsof hij de helft van de nacht heeft gebeden. En wie het fajr-gebed in gemeenschap bidt, het is alsof hij de hele nacht heeft gebeden.” (overgeleverd door Muslim, via ‘Uthmān ibn ‘Affān)

“Wie het fajr-gebed verricht, bevindt zich onder de bescherming van Allah. Laat Allah dan niets van jullie opeisen van Zijn bescherming. Want wie iets van Zijn bescherming wordt opgeëist, Hij zal hem zeker grijpen en hem vervolgens op zijn gezicht in het Vuur van Jahannam werpen.” (overgeleverd door Muslim)

Het belang van blijven zitten na het fajr-gebed tot zonsopgang

Dit is een sunnah die door veel mensen is verlaten. Onze profeet Mohammed ﷺ bleef namelijk, wanneer hij het fajr-gebed had verricht, op zijn gebedsplaats zitten tot de zon opkwam, en daarin schuilt een geweldige beloning.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie het fajr-gebed in gemeenschap verricht en daarna blijft zitten om Allah te gedenken totdat de zon opkomt en vervolgens twee raka‘āt bidt, voor hem is de beloning als die van een hajj en een ‘umrah.”** Hij zei: **“Volledig, volledig, volledig.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī)

Wat een geweldige beloningen. Probeer hier een aandeel in te hebben.

Het gedenken van Allah

Neem een vast deel van deze adhkār die een specifieke verdienste hebben, zodat jouw opbrengsten, beloningen en rangen toenemen en variëren. Deze zijn als volgt:

1. Dat je zegt: **“lā hawla wa lā quwwata illā bi-llāh”** 100 keer. Dan is jouw maandelijkse aandeel 3000 schatten in het Paradijs, en hoe meer je zegt, hoe meer de schatten toenemen.

Abū Mūsā zei: de boodschapper van Allah ﷺ zei tegen mij: **“Zal ik jou niet wijzen op een schat van de schatten van het Paradijs?”** Ik zei: zeker, o boodschapper van Allah. Hij zei: **“lā hawla wa lā quwwata illā bi-llāh’.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

En wat weet jij van de schatten van het Paradijs? Wat geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen. Tegelijkertijd geeft deze dhikr de mens kracht en energie en houdt het hem weg van luiheid en onvermogen.

2. Dat je zegt: **“subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar”** 100 keer. Dan is jouw maandelijkse saldo 12.000 bomen in het Paradijs, want voor elke uitspraak van deze woorden is er een boom in het Paradijs, en hoe meer je zegt, hoe meer bomen er zijn.

Ibn Mas‘ūd zei: de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Ik ontmoette Ibrāhīm in de nacht van de Isrā’, en hij zei: ‘O Mohammed, doe jouw gemeenschap de groeten van mij en informeer hen dat het Paradijs goede grond heeft, zoet water, en dat het vlaktes zijn, en dat de beplanting ervan is: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī, hij zei: een goede hadith)

3. Dat je zegt: “subhān Allāh wa bi-hamdih, subhān Allāh al-‘adhīm” 100 keer. Dan is jouw maandelijks saldo 6000 bomen in het Paradijs.

Jābir overleverde dat de profeet ﷺ zei: **“Wie zegt: ‘subhān Allāh wa bi-hamdih’, voor hem wordt een palmboom geplant in het Paradijs.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī, hij zei: een goede hadith)

En Abū Hurayrah zei: de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Twee woorden zijn licht op de tong, zwaar op de weegschaal en geliefd bij de Meest Barmhartige: subhān Allāh wa bi-hamdih, subhān Allāh al-‘adhīm.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Als jij dus geliefd wilt zijn bij de Meest Barmhartige en jouw weegschaal wilt verzwaren met goede daden in het hiernamaals, vermeerder dan deze woorden.

4. Dat je zegt: “Allāhumma ighfir li-l-mu‘minīn wa-l-mu‘mināt” 100 keer. Hiervoor is een geweldige beloning gekomen.

In de hadith staat: **“Wie om vergeving vraagt voor de gelovige mannen en vrouwen, Allah schrijft voor hem voor elke gelovige man en vrouw een goede daad.”** (overgeleverd door at-Tabarānī)

En één goede daad wordt tienvoudig beloond. Stel je voor hoeveel goede daden jij krijgt wanneer je smeekt voor alle gelovigen, van onze vader Adam tot aan deze tijd. Allahu akbar, wat een geweldige gunst die de gelovige in slechts enkele minuten kan verkrijgen. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah had dit als een van zijn dagelijkse adhkār en hield hier sterk aan vast, zoals zijn leerling Ibn al-Qayyim over hem vermeldde.

Zorg dus dat je deze smeekbede verricht, zowel in je sujūd als daarbuiten.

5. Dat je zegt: **“subhān Allāh wa bi-hamdih, astaghfiru-llāh wa atūbu ilayh”** 100 keer.

In Sahīh Muslim staat dat de boodschapper van Allah ﷺ veelvuldig zei: **“subhān Allāh wa bi-hamdih, astaghfiru-llāh wa atūbu ilayh.”**

‘Ā’ishah zei: ik zei: o boodschapper van Allah, ik zie dat u dit vaak zegt. Hij zei: **“Mijn Heer heeft mij laten weten dat ik een teken zal zien in mijn gemeenschap, en wanneer ik het zie, zal ik dit veelvuldig zeggen.”** Vervolgens reciteerde hij:

﴿ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١٠٠﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي

دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿١٠١﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ

تَوَّابًا ﴿١٠٢﴾

“Wanneer de hulp van Allah en de overwinning komt, en je de mensen in menigten de religie van Allah ziet binnentreden, verheerlijk dan de lof van jouw Heer en vraag Hem om vergeving. Voorwaar, Hij is altijd Berouwaanvaardend.” (Soerah an-Nasr 1-3)

Deze dhikr omvat drie zaken: tasbīh, tahnīm en istighfār.

6. Dat je zegt: “**Allāhumma salli wa sallim ‘alayh**”, waarmee je zowel salāh als salām op hem verricht, zoals Allah zegt:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾

“O jullie die geloven, verricht salāh over hem en groet hem met een volledige groet.” (Soerah al-Ahzāb 33:56)

Als jij 100 keer salāh over hem verricht, dan verricht Allah 1000 keer salāh over jou. Abd Allāh ibn ‘Amr ibn al-‘Ās overleverde dat hij de boodschapper van Allah ﷺ hoorde zeggen: “**Wie één keer een zegenwens over mij uitspreekt, Allah spreekt tien keer een zegenwens over hem uit.**” (overgeleverd door Muslim)

7. Dat je zegt: “**lā ilāha illā Allāh wahdahu lā sharīka lah, lahul-mulk wa lahul-hamd wa huwa ‘alā kulli shay’in qadīr**” 100 keer.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: “**Wie zegt: ‘lā ilāha illā Allāh wahdahu lā sharīka lah, lahul-mulk wa lahul-hamd wa huwa ‘alā kulli shay’in qadīr’ honderd keer op een dag, voor hem is het gelijk aan het bevrijden van tien slaven, er worden honderd goede daden voor hem opgeschreven, honderd slechte daden worden van hem uitgewist, en het is voor hem een bescherming tegen de shaytān die dag tot de avond. En niemand komt met iets beters dan wat hij heeft gebracht, behalve iemand die meer doet dan hij.**” (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

8. Dat je zegt: “**subhān Allāh ‘adada khalqih, subhān Allāh ridā nafsih, subhān Allāh zinata ‘arshih, subhān Allāh midāda kalimātih**” 100 keer.

De moeder der gelovigen Juwayriyah bint al-Hārith vertelde dat de profeet ﷺ ’s ochtends na het fajr-gebed bij haar wegging terwijl zij op haar gebedsplek zat. Toen hij later in de ochtend terugkwam, zat zij nog steeds. Hij zei: “**Ben je nog steeds in dezelfde toestand als waarin ik je verliet?**” Zij zei: ja. Hij zei: “**Ik heb na jou vier woorden drie keer gezegd, die zwaarder wegen dan alles wat jij vandaag hebt gezegd: subhān Allāh wa b-ihamdih ‘adada**

khalqih, wa ridā nafsih, wa zinata ‘arshih, wa midāda kalimātih.” (overgeleverd door Muslim)

In een andere overlevering: **“subhān Allāh ‘adada khalqih, subhān Allāh ridā nafsih, subhān Allāh zinata ‘arshih, subhān Allāh midāda kalimātih.”**

Stel je voor hoeveel goede daden je krijgt wanneer je deze grote dhikr herhaalt in je dag en je nacht. De betekenis is dat Allah jou beloont naar het aantal van Zijn schepping. Wie kan het aantal van de schepping van Allah tellen? De engelen, de djinn, de mensen, de dieren, de vissen, de vogels, de insecten, de bomen, de rotsen en meer.

Let op: Deze dhikr is niet alleen bedoeld voor de ochtenden en avond-adhkār, zoals sommigen denken wanneer zij hem in boeken tegenkomen, maar hij geldt op elk moment en op elke tijd. Ontneem jezelf deze grote beloningen dus niet.

9. Dat je zegt: **“subhān Allāh wa bi-hamdih”** 100 keer per dag.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie ‘subhān Allāh wa bi-hamdih’ honderd keer op een dag zegt, zijn zonden worden uitgewist, ook al zijn ze als het schuim van de zee.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

10. Dat je zegt: **“astaghfiru-llāh wa atūbu ilayh”** 100 keer.

Al-Agharr ibn Yasār al-Muzanī overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“O mensen, toon berouw**

tot Allah en vraag Hem om vergeving, want ik toon berouw tot Hem honderd keer per dag.” (overgeleverd door Muslim)

11. Dat je zegt in één bijeenkomst: “Rabbi ighfir lī, wa tub ‘alayya, innaka anta at-tawwāb ar-rahīm” 100 keer.

Ibn ‘Umar overleverde: “wij telden voor de boodschapper van Allah ﷻ in één bijeenkomst honderd keer: “Rabbi ighfir lī, wa tub ‘alayya, innaka anta at-tawwāb ar-rahīm.” (overgeleverd door Abū Dāwūd en at-Tirmidhī, en hij verklaarde het authentiek)

Pas jij deze hadith toe in jouw bijeenkomsten, zowel privé als openbaar, of je nu met mensen bent of met je gezin thuis?

12. Dat je zegt: “subhān Allāh” 100 keer.

Sa‘d ibn Abī Waqqās overleverde: “wij waren bij de boodschapper van Allah ﷻ, en hij zei: **‘Is iemand van jullie niet in staat om elke dag duizend goede daden te verdienen?’** Iemand van de aanwezigen vroeg: ‘hoe kan iemand duizend goede daden verdienen?’ Hij zei: **‘Hij zegt honderd keer ‘subhān Allāh’, dan worden duizend goede daden voor hem opgeschreven of duizend zonden van hem verwijderd.’**” (overgeleverd door Muslim)

Al-Humaydī zei: “zo staat het in het boek van Muslim: “of duizend zonden worden verwijderd.” Al-Barqānī zei: “het is

ook overgeleverd via andere ketens met de formulering: “en er worden zonden van hem verwijderd” zonder het aantal duizend te noemen.

Let op: Sommige van deze adhkār waarin een specifieke verdienste is genoemd, zoals we eerder hebben vermeld, hebben geen vast aantal dat in de overleveringen is vastgesteld. Het aantal dat wij hebben genoemd is slechts als voorbeeld bedoeld, niet als beperking. Deze kwestie, het vaststellen van een specifiek aantal, is niet expliciet overgeleverd in de sunnah, en sommige geleerden verschilden hierover van mening. Het genoemde aantal is bedoeld voor structuur en oefening, niet omdat het als een vastgestelde vorm van aanbidding is overgeleverd. Dus iemand kan deze dhikr bijvoorbeeld 100 keer zeggen, soms meer en soms minder, zodat hij uit het meningsverschil blijft. Het belangrijkste is dat er geen dag voorbijgaat zonder dat hij deze dhikr verricht.

Veel van de vrome voorgangers hadden vaste dagelijkse gewoonten met een bepaald aantal dat zij voor zichzelf hadden vastgesteld en waarmee zij zichzelf opvoedden. Zo wordt bijvoorbeeld vermeld dat Abū Hurayrah dagelijks 12.000 keer om vergeving vroeg en zei: ik vraag vergeving naar het aantal van mijn zonden. En imam Ahmad ibn Hanbal bad dagelijks 300 raka‘āt, zoals zijn zoon ‘Abd Allāh over hem heeft vermeld.

Ibn al-Qayyim zei: “wie voortdurend zegt: **‘yā Hayy, yā Qayyūm, lā ilāha illā anta’**, dat zal hem het leven van het

hart en het verstand schenken. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah was hier zeer standvastig in en zei eens: ‘deze twee Namen, al-Hayy en al-Qayyūm, hebben een geweldige invloed op het leven van het hart, en hij wees erop dat dit mogelijk de Grootste Naam is.’”

Ik hoorde hem ook zeggen: “wie dit veertig keer per dag zegt, tussen de sunnah van fajr en het verplichte fajr-gebed: **‘yā Hayy, yā Qayyūm, lā ilāha illā anta, bi-rahmatika astaghīth’**, zal het leven van zijn hart verkrijgen en zijn hart zal niet sterven.”

Mijn edele broeder, al deze verschillende adhkār die ik voor je heb genoemd nemen ongeveer slechts een half uur van je tijd in beslag. Train en disciplineer jezelf hierin, bijvoorbeeld gedurende 21 dagen. Daarna worden ze voor jou gemakkelijk en vanzelfsprekend, ze worden een onderdeel van je dagelijkse leven en je zult ze niet meer kunnen laten.

Ik raad je aan: als je vermoeidheid of verveling voelt terwijl je deze adhkār verricht, verander dan je houding. Zeg ze bijvoorbeeld terwijl je loopt, zodat je bloedsomloop actief wordt en slaperigheid en vermoeidheid verdwijnen. Of zeg ze terwijl je in de auto zit onderweg naar je werk.

Het lezen van de edele Qur'an

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort dat de moslim een deel van zijn dagelijkse tijd reserveert voor het lezen van de edele Qur'an. Het is het duidelijke licht en het rechte pad, het is een genezing voor de harten en lichamen, en het is barmhartigheid en leiding. Allah zegt:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي
الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ
فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴾

“O mensen, er is tot jullie een vermaning gekomen van jullie Heer, en een genezing voor wat zich in de harten bevindt, en een leiding en een barmhartigheid voor de gelovigen. Zeg: door de gunst van Allah en door Zijn barmhartigheid, daarin moeten zij zich verheugen. Dat is beter dan wat zij verzamelen.” (Soerah Yūnus 10:57-58)

Ibn Kathīr zei: Allah maakt Zijn schepping attent op de gunst die Hij hun heeft gegeven door de edele Qur'an neer te zenden via Zijn nobele boodschapper. **“Er is tot jullie een vermaning gekomen van jullie Heer”**, dat wil zeggen: een afschrikking tegen zonden en immoreel gedrag. **“En een genezing voor wat zich in de harten bevindt”**, dat wil

zeggen: voor twijfel en misvattingen, het verwijderd wat daarin zit aan onreinheid en verdorvenheid. **“En een leiding en een barmhartigheid”**, dat wil zeggen: het brengt leiding en barmhartigheid voort van Allah. Dit geldt voor de gelovigen die erin geloven en er met overtuiging in vertrouwen. Zoals Hij zegt:

﴿وَنُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَرْيَدُ
الظَّالِمِينَ إِلَّا حَسَارًا﴾

“En Wij zenden van de Qur’an neer wat een genezing en een barmhartigheid is voor de gelovigen, maar het vermeerdert de onrechtplegers slechts in verlies.”
(Soerah al-Isrā’ 17:82)

Ibn Mas‘ūd overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie één letter leest uit het Boek van Allah, voor hem is er een goede daad, en een goede daad wordt tienvoudig beloond. Ik zeg niet dat ‘Alif Lām Mīm’ één letter is, maar Alif is een letter, Lām is een letter en Mīm is een letter.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī, en hij zei: een goede, authentieke hadith)

Ibn ‘Abbās overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Degene in wiens binnenste niets van de Qur’an is, is als een verlaten huis.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī, en hij zei: een goede, authentieke hadith)

Wijsheid: de mate waarin jij van Allah houdt wordt gemeten aan de mate waarin jij de Qur'an leest. Hoe groter jouw liefde voor Allah is, hoe meer jij de Qur'an zult lezen.

Het zoeken naar islamitische kennis

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort ook een goede planning waarbij de moslim een deel van zijn dagelijkse tijd reserveert om kennis op te doen van de religieuze regels, wat toegestaan is en wat niet, en dat hij leert hoe hij onderscheid maakt tussen shirk en tawhīd, tussen gehoorzaamheid en zonde, tussen sunnah en innovatie. Ook leert hij de deugden van daden en de edele karaktereigenschappen kennen zodat hij de wegen naar het Paradijs leert kennen, Allah met inzicht aanbidt en de verboden van Allah vermijdt die hem verhinderen om de hoge rangen van het hiernamaals te bereiken. Allah zegt:

﴿ أَمْرٌ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴾

“Is degene die in de uren van de nacht gehoorzaam is, zich neerwerpend en staand, die het Hiernamaals vreest en hoopt op de barmhartigheid van zijn Heer, gelijk aan degene die dat niet is? Zeg: zijn degenen die weten gelijk aan degenen die niet weten? Alleen de bezitters van verstand trekken lering.” (Soerah az-Zumar 39:9)

As-Sa‘dī zei: dit is een vergelijking tussen degene die handelt in gehoorzaamheid aan Allah en degene die dat niet doet, en tussen de geleerde en de onwetende. Dit is iets waarvan het verschil duidelijk is voor de verstandige mens en waarvan het onderscheid zeker is. Degene die zich afwendt van de gehoorzaamheid aan zijn Heer en zijn begeerten volgt, is niet zoals degene die gehoorzaam is, dat wil zeggen: zich onderwerpt aan Allah met de beste vormen van aanbidding, namelijk het gebed, en op de beste tijden, namelijk de nacht. Hij wordt beschreven met veel en de beste daden, en daarna met vrees en hoop. De vrees heeft betrekking op de bestraffing van het hiernamaals vanwege eerdere zonden, en de hoop heeft betrekking op de barmhartigheid van Allah. Zo wordt hij beschreven met zowel innerlijke als uiterlijke daden.

“Zeg: zijn degenen die weten...” dat wil zeggen: zij kennen hun Heer, zij kennen Zijn religie, zowel in wetgeving als in bestemming, en de wijsheden en geheimen daarin, **“...en degenen die niet weten?”** Zij zijn niet gelijk, net zoals nacht en dag niet gelijk zijn, licht en duisternis niet gelijk zijn, en water en vuur niet gelijk zijn.

“Alleen de bezitters van verstand trekken lering”, dat wil zeggen: de mensen met zuivere en verstandige harten. Zij verkiezen het hogere boven het lagere, zij verkiezen kennis boven onwetendheid en gehoorzaamheid aan Allah boven het ongehoorzaam zijn aan Hem, omdat zij verstand hebben dat hen leidt om naar de gevolgen te kijken. In tegenstelling

tot degene zonder verstand, die zijn begeerte tot zijn god maakt.

Mu‘āwiyah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Voor wie Allah het goede wil, geeft Hij begrip van de religie.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Abū ad-Dardā’ overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie een weg bewandelt om kennis te zoeken, voor hem maakt Allah een weg naar het Paradijs gemakkelijk. De engelen spreiden hun vleugels uit voor de zoeker van kennis uit tevredenheid met wat hij doet. Voor de geleerde vragen degenen in de hemelen en op aarde om vergeving, zelfs de vissen in het water. De superioriteit van de geleerde boven de aanbidder is als de superioriteit van de maan boven de sterren. De geleerden zijn de erfgenamen van de profeten. De profeten hebben geen dinar of dirham nagelaten, maar zij hebben kennis nagelaten. Wie deze neemt, heeft een groot aandeel genomen.”** (overgeleverd door Abū Dāwūd en at-Tirmidhī)

Het zoeken naar islamitische kennis vergroot bij de moslim de vrees en voorzichtigheid voor de zaken van het hiernamaals. Hij houdt rekening met die zware en indrukwekkende dag. Hij spreekt geen woord en verricht geen daad zonder zichzelf af te vragen: behaagt dit Allah of maakt het Hem ontevreden?

Hoe leer je Allah kennen?

Het mooiste en meest verheven onderwerp waarover wij in onze bijeenkomsten kunnen spreken, is het spreken over Allah, over Zijn mooie Namen en verheven Eigenschappen, en over Zijn gunsten en weldaden. Dit behoort tot de grootste zaken die de moslim helpen om goed te plannen voor het hiernamaals. Hoe beter de moslim zijn Heer, zijn Schepper en zijn Meester leert kennen, hoe beter zijn voorbereiding en gereedheid zal zijn om Hem te ontmoeten.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Allah heeft negennegentig Namen, honderd min één. Wie ze opsomt, zal het Paradijs binnengaan.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Ibn al-Qayyim zei: het opsommen van deze Namen kent verschillende niveaus:

- Het eerste niveau is het kennen en opnoemen van de Namen zelf.
- Het tweede niveau is het begrijpen van hun betekenissen en wat zij aanduiden.
- Het derde niveau is het aanroepen van Allah met deze Namen, zoals Hij zegt:

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾

“En aan Allah behoren de mooiste Namen, roep Hem daarmee aan.” (Soerah al-A‘rāf 7:180)

Dit bestaat uit twee vormen:

- de eerste is het aanroepen in de vorm van aanbidding en lofprijzing.
- de tweede is het aanroepen in de vorm van smeekbede en verzoek.

Hoe leer je Allah kennen? Door het bestuderen van de uitleg van Zijn mooie Namen en door het lezen van de Qur'an met uitleg. Heb jij een deel van je dagelijkse tijd gereserveerd om elke dag één van de Namen van Allah te lezen, erover na te denken en erin te verdiepen?

Is het logisch dat een mens zijn Heer aanbidt Die hem heeft geschapen, terwijl hij niets weet over Zijn Namen en Eigenschappen? Hoe kan de liefde voor Allah, het verheerlijken van Hem, het vrezen van Hem, het vertrouwen op Hem, oprechtheid en eerlijkheid tegenover Hem, en het verlangen om Hem te ontmoeten, wortel schieten in het hart van de gelovige, terwijl hij niets weet over zijn Heer?

Het streven naar de deugden van goede daden

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort het lezen in boeken over aansporing en waarschuwing, en boeken over de deugden van daden in verschillende gebieden, zodat dit voor jou een stimulans, motivatie en drijfveer wordt om goede daden te verrichten en daarin te volharden.

Wanneer je bijvoorbeeld leest over de deugd van het gedenken van Allah, en wat Allah in het hiernamaals heeft voorbereid aan geweldige beloningen voor degene die Hem gedenkt, dan zal deze kennis jou aansporen om veelvuldig Allah te gedenken en daarin standvastig te blijven.

Zo geldt dat ook voor de overige deugden van daden: het nachtgebed, de vaste sunnah-gebeden, het duhā-gebed, de sunnah van de wassing, het witr-gebed, het vasten, liefdadigheid, het verspreiden van de groet, het goed zijn voor de ouders, het onderhouden van familiebanden, het vervullen van de behoeften van moslims, het recht van de buur, goede omgangsvormen, het zorgen voor een wees, liefhebben omwille van Allah, en meer. Allah zegt:

﴿ فَاسْتَبِقُوا الْحَيْرَاتِ ﴾

“Wedijver dan in de goede daden.” (Soerah al-Baqarah 2:148)

As-Sa‘dī zei: het bevel om te wedijveren in goede daden gaat verder dan enkel het verrichten ervan. Het houdt in dat men ze verricht, vervolmaakt, op de beste manier uitvoert en er snel mee begint. Wie in deze wereld vooroploopt in goede daden, zal in het hiernamaals vooroplopen naar het Paradijs. De voorlopers zijn de hoogste in rang. Goede daden omvatten alle verplichte en vrijwillige daden, zoals het gebed, het vasten, de zakat, de hadj, de ‘umrah, jihad en alle vormen van nut die zowel anderen als jezelf ten goede komen.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Haast jullie met goede daden voordat beproevingen komen als delen van een donkere nacht. Een man wordt ’s ochtends gelovig en ’s avonds ongelovig, of hij is ’s avonds gelovig en wordt ’s ochtends ongelovig. Hij verkoopt zijn religie voor iets van deze wereld.”** (overgeleverd door Muslim)

Hoe wedijverden zij naar het Paradijs?

Jābir overleverde dat een man op de dag van Uhud tegen de profeet ﷺ zei: “Wat als ik gedood word, waar zal ik dan zijn?” Hij zei: **“In het Paradijs.”** Toen gooide hij de dadels die hij in zijn hand had weg en vocht totdat hij werd gedood. (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Boeken die wij aanraden om te lezen

- Het boek: “Riyādh as-Sālihīn” van imam an-Nawawī
- Het boek: “Sahīh at-targhīb wa at-tarhīb” van shaykh al-Albānī

- Het boek: “al-Adhkār” van imam an-Nawawī

Wie het hiernamaals goed wil plannen moet een groot aandeel hebben in het verrichten van daden die tot de deugden behoren, en dat kan onder andere door het lezen van boeken hierover. Ik raad je aan om wekelijks of maandelijks vaste momenten in te plannen waarop je leest uit boeken over de deugden van daden, zodat zij je blijven herinneren en aansporen tot serieuze inzet en voortdurende volharding.

Daden met meervoudige deugden

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort een uitmuntende aanpak, namelijk dat de moslim zich richt op goede daden waarover meerdere deugden zijn overgeleverd.

Eerste voorbeeld: “subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar.” Deze woorden hebben meerdere deugden:

De eerste deugd: zij zijn de meest geliefde woorden bij Allah.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“De meest geliefde woorden bij Allah zijn vier: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar. Het maakt niet uit met welke je begint.”** (overgeleverd door Muslim)

De tweede deugd: wie ze zegt, krijgt de beloning van sadaqah.

Abū Dharr overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Elke ochtend is er op elk gewricht van jullie een sadaqah verschuldigd. Elke tasbīhah is sadaqah, elke tahmīdah is sadaqah, elke tahlīlah is sadaqah en elke takbīrah is sadaqah. Het gebieden van het goede is sadaqah en het verbieden van het slechte is sadaqah. En twee raka‘āt van het duhā-gebed volstaan daarvoor.”** (overgeleverd door Muslim)

De derde deugd: zij vormen de beplanting van het Paradijs.

Abd Allāh ibn Mas‘ūd overleverde dat de boodschapper van Allah ﷻ zei: **“Ik ontmoette Ibrāhīm in de nacht van de Isrā’, en hij zei: ‘O Mohammed, doe jouw gemeenschap de groeten en vertel hen dat het Paradijs goede grond heeft, zoet water en dat het vlaktes zijn, en dat de beplanting ervan is: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar.’”** (overgeleverd door at-Tirmidhī)

De vierde deugd: zij vullen de weegschaal met goede daden.

Abū Mālik al-Ash‘arī overleverde dat de boodschapper van Allah ﷻ zei: **“Reinheid is de helft van het geloof, al-hamdu li-llāh vult de weegschaal, en subhān Allāh en al-hamdu li-llāh vullen wat er is tussen de hemelen en de aarde.”** (overgeleverd door Muslim)

De vijfde deugd: het is de beste vorm van dhikr.

Jābir overleverde dat de boodschapper van Allah ﷻ zei: **“De beste dhikr is: lā ilāha illā Allāh.”** (overgeleverd door at-Tirmidhī, en hij verklaarde het goed)

de zesde deugd: een dubbele beloning (twintig goede daden en twintig zonden die worden uitgewist)

Abū Hurayrah en Abū Sa‘īd al-Khudrī overleverden dat de boodschapper van Allah ﷻ zei: **“Allah heeft vier woorden uitgekozen: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh en Allāhu akbar. Wie ‘subhān Allāh’ zegt, krijgt twintig goede daden en er worden twintig slechte**

dadens van hem verwijderd. Wie ‘al-hamdu li-llāh’ zegt, krijgt hetzelfde, en wie zegt: lā ilāha illā Allāh, krijgt hetzelfde, en wie zegt: Allāhu akbar, voor hem geldt hetzelfde.” En in een overlevering is toegevoegd: “En wie uit zichzelf zegt: ‘al-hamdu li-llāh rabb al-‘ālamīn’ als dank voor de gunsten van zijn Heer, voor hem worden dertig goede dadens opgeschreven en worden dertig slechte dadens van hem uitgewist.” (overgeleverd door Ahmad en an-Nasā’i)

De zevende deugd: zij zijn beter dan de wereld en alles wat daarin is.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: “**Dat ik zeg: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh en Allāhu akbar, is mij geliefder dan alles waar de zon over opkomt.**” (overgeleverd door Muslim)

Kijk hoeveel deugden en vruchten jij verzamelt wanneer je deze woorden zegt: “subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar.” Hoe zou het dan zijn als je ze bijvoorbeeld duizend keer per dag zegt, of zelfs meer? Ontneem jezelf deze goedheid en deze grote gunst niet!

Het tweede voorbeeld: de deugden van het gebed in gemeenschap. Het gebed in gemeenschap heeft vele deugden, waaronder de volgende:

De eerste deugd: het gebed in gemeenschap is zevententwintig keer beter dan het gebed dat iemand alleen verricht.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Het gebed in gemeenschap is beter dan het individuele gebed met zevenentwintig graden.”** (overgeleverd door Muslim)

De tweede deugd: wie het fajr-gebed in gemeenschap verricht, bevindt zich onder de bescherming en veiligheid van Allah tot de avond.

Jundub ibn ‘Abd Allāh overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie het fajr-gebed verricht, bevindt zich onder de bescherming van Allah. Laat Allah dan niets van jullie opeisen van Zijn bescherming, want wie iets van Zijn bescherming wordt opgeëist, Hij zal hem grijpen en hem vervolgens op zijn gezicht in het Vuur van Jahannam werpen.”** (overgeleverd door Muslim)

De derde deugd: de grote beloning van het ‘ishā’- en fajr-gebed in gemeenschap.

‘Uthmān ibn ‘Affān overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie het ‘ishā’-gebed in gemeenschap verricht, het is alsof hij de helft van de nacht heeft gebeden. En wie het fajr-gebed in gemeenschap verricht, het is alsof hij de hele nacht heeft gebeden.”** (overgeleverd door Muslim)

De vierde deugd: de grote verdienste voor degene die het fajr- en ‘asr-gebed in gemeenschap onderhoudt.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Niemand die bidt vóór zonsopgang en vóór zonsondergang zal het Vuur**

binnengaan”, dat wil zeggen: het fajr- en ‘asr-gebed. (overgeleverd door Muslim)

De vijfde deugd: de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie de twee koele gebeden verricht, zal het Paradijs binnengaan.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Dit zijn het fajr- en ‘asr-gebed.

De zesde deugd: de engelen doen smeekbeden voor degene die in de moskee blijft, vóór en na het gebed, zolang hij op zijn gebedsplaats blijft en zijn onreinheid niet verliest of anderen schaadt.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“De dienaar blijft in gebed zolang hij op zijn gebedsplaats zit en op het gebed wacht. De engelen zeggen: O Allah, vergeef hem, O Allah, wees hem genadig, totdat hij vertrekt of zijn onreinheid verliest.”** En in een andere overlevering: **“De engelen blijven voor jullie smeekbeden verrichten zolang hij op de plaats blijft waar hij heeft gebeden: O Allah, wees hem genadig, O Allah, vergeef hem, O Allah, accepteer zijn berouw, zolang hij geen schade veroorzaakt of zijn wudu’ verbreekt.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Shaykh ‘Abd al-‘Azīz ibn Bāz zei: “de engelen verrichten smeekbeden voor hem op zijn gebedsplaats, vóór het gebed in de moskee en daarna, zolang hij blijft zitten, zolang hij geen schade veroorzaakt door bijvoorbeeld roddel,

achterklap of zinloze spraak, en zolang hij zijn wudu' niet verbreekt.”

De zevende deugd: de deugd van de eerste rij en de rechterzijde van de rijen in het gebed, en het aansluiten van de rijen.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Als de mensen zouden weten wat er zit in de oproep tot het gebed en in de eerste rij, en zij geen andere manier zouden vinden dan erom te loten, dan zouden zij loten.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Het derde voorbeeld: de deugd van het lopen naar de moskeeën:

De eerste deugd: een sterke verbondenheid met het gebed in gemeenschap in de moskee is een reden voor schaduw op de Dag der Opstanding.

Abū Hurayrah overleverde dat de profeet ﷺ zei: **“Zeven zullen door Allah in Zijn schaduw worden geplaatst op een dag waarop er geen schaduw is behalve Zijn schaduw: een rechtvaardige leider, een jongere die opgroeit in de aanbidding van Allah, en een man wiens hart verbonden is aan de moskeeën...”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Imam an-Nawawī zei over de uitspraak “wiens hart verbonden is aan de moskeeën”: dit betekent dat hij een sterke liefde heeft voor de moskeeën en voortdurend het

gebed in gemeenschap daarin bijwoont, niet dat hij er voortdurend fysiek blijft zitten.

De tweede deugd: het lopen naar het gebed in gemeenschap verheft graden, wist zonden uit en schrijft goede daden op.

‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd overleverde: “Er is geen man die zich reinigt en zijn wassing goed verricht, en daarna naar een van deze moskeeën gaat, of Allah schrijft voor elke stap die hij zet een goede daad, verheft hem daarmee een graad en wist daarmee een zonde uit...” (overgeleverd door Muslim)

En Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie zich in zijn huis reinigt en vervolgens naar een van de huizen van Allah gaat om een verplicht gebed te verrichten, van zijn stappen wist de ene een zonde uit en verheft de andere een graad.”** (overgeleverd door Muslim)

Shaykh ‘Abd al-‘Azīz ibn Bāz zei: “bij elke stap wordt hij een graad verhoogd, wordt een zonde van hem uitgewist en wordt een goede daad voor hem opgeschreven.”

De derde deugd: ook het teruglopen naar huis wordt beloond als iemand dit bewust doet omwille van Allah.

Ubayy ibn Ka‘b overleverde dat er een man was die ver van de moskee woonde en geen enkel gebed miste. Er werd tegen hem gezegd: waarom koop je geen rijdier om jezelf te besparen in de hitte en het donker? Hij zei: “ik wil dat mijn stappen naar de moskee en mijn terugkeer naar mijn familie

worden opgeschreven.” De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Allah heeft dat alles voor jou verzameld.”** In een andere overlevering: **“Jij krijgt waarvoor jij de beloning hebt beoogd.”** (overgeleverd door Muslim)

Imam an-Nawawī zei: “hierin zit het bewijs dat er ook beloning is voor de stappen bij het teruggaan, zoals er beloning is bij het gaan.”

De vierde deugd: het lopen naar het gebed wist zonden uit.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Zal ik jullie niet wijzen op iets waardoor Allah zonden uitwist en graden verheft?”** Zij zeiden: zeker, o boodschapper van Allah. Hij zei: **“Het volledig verrichten van de wassing, ook onder moeilijke omstandigheden, veel stappen zetten naar de moskeeën en het wachten op het gebed na het gebed. Dat is ribāt, dat is ribāt.”** (overgeleverd door Muslim)

Het uitwissen van zonden betekent hun vergeving. Het kan ook betekenen dat zij uit de registers van de engelen worden uitgewist en dat dit een teken is van hun vergeving. Het verheffen van graden betekent hogere rangen in het Paradijs. Het volledig verrichten van de wassing houdt in dat men die zorgvuldig en volledig uitvoert, ook bij kou of lichamelijke ongemakken. Veel stappen betekent door de grote afstand of door herhaling.

De vijfde deugd: Allah bereidt een gastvrij onthaal in het Paradijs voor degene die naar de moskee gaat, telkens wanneer hij gaat en terugkeert.

Abū Hurayrah overleverde dat de profeet ﷺ zei: **“Wie naar de moskee gaat in de ochtend (ghadā) of in de avond (rāh), Allah bereidt voor hem in het Paradijs een gastvrij onthaal, telkens wanneer hij gaat of terugkeert.”** (overgeleverd door Muslim)

“ghadā” betekent oorspronkelijk vroeg in de ochtend vertrekken en “rāh” betekent in de avond terugkeren, maar beiden worden ook algemeen gebruikt voor heen en terug gaan. Het “onthaal” is wat voor een gast wordt voorbereid aan eer en ontvangst. En dat gebeurt bij elke keer dat hij gaat of terugkeert. Dit is een gunst van Allah die Hij schenkt aan degene die dit doet. Voor hem wordt in het Paradijs een gastvrij onthaal voorbereid, zowel bij zijn heengaan als bij zijn terugkeer.

De zesde deugd: wie zich reinigt en naar het gebed in gemeenschap gaat, is in een staat van gebed totdat hij terugkeert naar zijn huis.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wanneer iemand van jullie thuis de wassing verricht en daarna naar de moskee gaat, is hij in gebed totdat hij terugkeert. Laat hem niet zo doen,”** en hij verstrengelde zijn vingers. (overgeleverd door Ibn Khuzaymah)

De zevende deugd: volledig licht op de Dag der Opstanding voor degenen die in het donker naar de moskee lopen.

Buraydah overleverde dat de profeet ﷺ zei: **“Geef blijde tijding aan degenen die in het donker naar de moskeeën lopen van volledig licht op de Dag der Opstanding.”** (overgeleverd door Abū Dāwūd)

100.000 bomen in het Paradijs

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort het zorgvuldig vasthouden aan alle dagelijkse sunnah-handelingen die de profeet Mohammed ﷺ in zijn dag en nacht verrichtte. Het toepassen van deze dagelijkse sunan is een duidelijk bewijs en een sterk teken van de liefde van de moslim voor zijn profeet ﷺ, omdat dit valt onder de uitspraak van Allah:

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ ﴾

“Zeg (O Moehammad): “Als jullie van Allah houden, volg mij dan: Allah zal van jullie houden...” (Soerah Āl ‘Imrān 3:31)

Ik heb een kleine risālah met de titel: *Meer dan 1000 sunnah in een dag en nacht*, waarin ik uitleg hoe een moslim op een gemakkelijke en praktische manier meer dan duizend sunnah-handelingen per dag en nacht kan toepassen, zonder dat het hem extra tijd kost.

Heb je er ooit over nagedacht om elke maand honderdduizend bomen voor jezelf te planten in het Paradijs? Dat betekent op jaarbasis een miljoen en tweehonderdduizend bomen in het Paradijs. De praktische stappen hiervoor:

- Het vasthouden aan de tasbīhāt na de verplichte gebeden:

“33 keer **subhān Allāh**, 33 keer **al-hamdu li-llāh**, 33 keer **Allāhu akbar**, en het aanvullen tot 100 met: **lā ilāha illā Allāh wahdahu lā sharīka lah, lahul-mulk wa lahul-hamd wa huwa ‘alā kulli shay’in qadīr.**”

Dit levert in totaal 500 bomen per dag op, omdat na elk verplicht gebed 100 bomen in het Paradijs worden geplant.

- Het vasthouden aan de adhkār van de ochtend en avond:

“**subhān Allāh wa bi-hamdih**” 100 keer in de ochtend en 100 keer in de avond. Dit zijn 200 bomen in het Paradijs.

- Het vasthouden aan de uitspraak:

“**lā ilāha illā Allāh wahdahu lā sharīka lah, lahul-mulk wa lahul-hamd wa huwa ‘alā kulli shay’in qadīr**” 100 keer.

- Het vasthouden aan de tasbīhāt vóór het slapen:

“33 keer **subhān Allāh**, 33 keer **al-hamdu li-llāh** en 34 keer **Allāhu akbar.**” De meeste mensen slapen twee keer per dag, waardoor dit neerkomt op 200 bomen in het Paradijs.

Het totaal van deze tasbīhāt per dag en nacht is 1000 bomen in het Paradijs, wat neerkomt op 30.000 bomen per maand.

- Dat je zegt: **“subhān Allāh wa bi-hamdih, subhān Allāh al-‘adhīm”** 1000 keer

Dan is het totaal 60.000 bomen in het Paradijs in één maand, omdat dit per dag 2000 bomen oplevert. “subhān Allāh wa bi-hamdih” levert een boom op en “subhān Allāh al-‘adhīm” nog een boom.

- Dat je zegt: **“subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar”** 100 keer per dag

Dan is het totaal 12.000 bomen in het Paradijs per maand, omdat elke uitspraak van deze woorden een boom oplevert.

Zo kom je al boven de honderdduizend bomen in het Paradijs. En hoe meer je doet, hoe meer bomen er bijkomen. Allah vermenigvuldigt voor wie Hij wil, en Allah is de Bezitter van de grote gunst.

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ langs hem kwam terwijl hij iets aan het planten was. Hij zei: **“O Abū Hurayrah, wat ben je aan het planten?”** Ik zei: iets voor mijzelf. Hij zei: **“Zal ik jou niet wijzen op iets beters dan dit?”** Ik zei: zeker, o boodschapper van Allah. Hij zei: **“Zeg: subhān Allāh, al-hamdu li-llāh, lā ilāha illā Allāh, Allāhu akbar, dan wordt er voor jou bij elke uitspraak een boom in het Paradijs geplant.”** (overgeleverd door Ibn Mājah)

Wat een geweldige opvoeding. De boodschapper van Allah ﷺ leidde zijn metgezellen zo dat wanneer zij bezig waren met

wereldse zaken, hij hun harten richtte op het hiernamaals,
hen ernaar liet verlangen en hen losmaakte van deze wereld.

De toegestane afzondering

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort dat de moslim momenten heeft waarin hij zich terugtrekt met zijn Heer, waarin hij Hem aanroept, om vergeving vraagt, Hem gedenkt, Hem aanbidt en zichzelf rekenschap geeft. Het is niet juist dat de moslim zijn hele dag doorbrengt in voortdurend contact met mensen. Wanneer neemt hij dan de tijd om aan zichzelf te werken, zichzelf te verbeteren en te zuiveren?

Mijn geliefde broeder, je moet voor jezelf een dagelijks programma opstellen waarin je je afzondert van mensen en afstand neemt, al is het maar een uur overdag en een uur in de nacht. Hoe meer iemand zich mengt onder mensen zonder religieus of werelds nut, hoe minder hij bezig is met zijn hiernamaals en hoe minder hij daarin bereikt.

Benut je tijd met blijvende goede daden

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort dat de moslim elk moment van zijn leven benut en investeert in gehoorzaamheid aan Allah en in het dichterbij komen tot Hem. Tijd is voor de moslim kostbaar en waardevol, niet goedkoop zoals voor velen van wie het motto is: “kom, laten we de tijd doden.” Allah zegt:

﴿يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ﴿٢٣﴾ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي

﴿قَدَّمْتُ حَيَاتِي﴾

“Op die dag zal de mens zich herinneren, maar wat heeft hij dan nog aan die herinnering? Hij zal zeggen: had ik maar iets vooruit gestuurd voor mijn leven.”
(Soerah al-Fajr 89:23-24)

At-Tabarī zei: dit is de spijt van de mens op de Dag der Opstanding, zijn berouw over het tekortschieten in goede daden in deze wereld, daden die hem een eeuwig leven in onafgebroken geluk zouden opleveren. Had ik maar in mijn wereldse leven goede daden verricht voor dit leven waarin geen dood meer is, daden die mij zouden redden van de toorn van Allah en mij Zijn tevredenheid zouden brengen.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“De voeten van een dienaar zullen op de Dag der Opstanding niet bewegen totdat hij wordt ondervraagd over zijn leven, hoe hij het**

heeft doorgebracht, over zijn kennis, wat hij ermee heeft gedaan, over zijn bezit, hoe hij het heeft verkregen en waaraan hij het heeft uitgegeven, en over zijn lichaam, waarin hij het heeft versleten.” (overgeleverd door at-Tirmidhī, en hij verklaarde het goed en authentiek)

Een diepe wijsheid: tijd is het leven zelf. Wie zijn tijd verspilt, verspilt zijn leven, en hij zal hierover worden ondervraagd. Velen zijn bedrogen in hun tijd, zij verliezen daarin en besteden het aan zaken die hen schade brengen in deze wereld en het hiernamaals.

Pas op voor uitstelgedrag

Al-Hasan al-Basrī zei: “Pas op voor uitstellen, want jij leeft in je dag van vandaag en niet in morgen.” Pas dus op, mijn broeder, voor uitstel. Je weet niet of je morgen nog zult bereiken. En zelfs als je leeft tot morgen, ben je niet veilig voor belemmeringen zoals ziekte, plotselinge bezigheden of beproevingen.

Weet dat elke dag zijn werk heeft en elk moment zijn verplichtingen. Er bestaat geen leeg moment in het leven van een moslim. Uitstellen van goede daden zorgt ervoor dat de ziel eraan gewend raakt ze te laten.

En zoals de dichter zei:

Gewen jezelf aan taqwā, want je weet niet
of je de ochtend zult halen wanneer de nacht valt

Hoeveel gezonde mensen zijn gestorven zonder ziekte
en hoeveel zieken hebben nog lange tijd geleefd

Hoeveel jongeren gaan de avond in en de ochtend uit in
veiligheid
terwijl hun doodskleed al wordt voorbereid zonder dat zij
het weten

Haast je dus mijn broeder om de tijd van je leven te benutten
in gehoorzaamheid aan Allah. Pas op voor uitstel en luiheid,
want hoeveel mensen liggen er in de graven die steeds
zeiden: “later”. Uitstel is een zwaard dat de mens afsnijdt van
het benutten van zijn ademhaling in de gehoorzaamheid aan
zijn Heer. Pas dus op dat jij niet tot zijn slachtoffers behoort.

Een praktisch voorbeeld: Wie kijkt naar de situatie van
studenten tijdens examenperiodes ziet iets opvallends. Hoe
zorgvuldig zij omgaan met hun tijd en hoe zij vermijden die
te verspillen aan wat hen niet helpt. Je ziet dat zij weinig
slapen en hun tijd niet verdoen aan afleiding, uitgaan, media
of gesprekken. Maar wanneer het gaat om het grote examen
van het hiernamaals, zie je dat diezelfde persoon zijn tijd niet
benut en de momenten van zijn leven niet investeert in wat
hem daar zal baten.

Uit elke tuin een bloem

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort dat de moslim variatie aanbrengt in zijn aanbedding. Hij heeft van elke daad een aandeel en neemt van elke vorm van aanbedding een deel. Hij beperkt zich niet tot één bepaalde daad en laat de rest, maar je ziet dat hij zich inzet voor:

- Het dagelijks lezen van de Qur'ān
- Veelvuldig gedenken van Allah
- Veelvuldig zegeningen vragen voor de profet Mohammed ﷺ
- Het verrichten van het nachtgebed, al is het weinig
- Zich fysiek inzetten op de weg van Allah
- Het vasten van drie dagen per maand
- Het onderhouden van de vaste sunnah-gebeden en het duhā-gebed
- Het zoeken naar kennis
- Het oproepen tot Allah, het gebieden van het goede en het verbieden van het slechte, al is het door het verspreiden van nuttige boeken en lezingen
- Het onderhouden van familiebanden en goed zijn voor hen
- Goed zijn voor zijn ouders en smeekbeden voor hen verrichten
- Het geven van liefdadigheid en het verrichten van goede daden voor mensen

- Het volgen van de sunnah

Imam an-Nawawī zei in Riyādh as-Sālīhīn, in het hoofdstuk over de veelheid van wegen naar het goede:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ حَيْرًا يَرَهُ﴾

“Wie een atoomgewicht aan goed verricht, zal het zien.” (Soerah az-Zalzalah 99:7)

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ﴾

“Wie een goede daad verricht, dat is voor zichzelf.” (Soerah al-Jāthiyah 45:15)

Imam an-Nawawī noemde vervolgens een aantal overleveringen die laten zien hoe talrijk en gevarieerd de wegen naar het goede zijn, waaronder:

De eerste hadith: De profeet Mohammed ﷺ zei: **“Veracht geen enkele goede daad, al is het dat je je broeder ontmoet met een opgewekt gezicht.”** (overgeleverd door Muslim)

De tweede hadith: De profeet Mohammed ﷺ zei: **“Ik zag een man die zich in het Paradijs bewoog vanwege een boom die hij van de weg had verwijderd omdat die de moslims hinderde.”** (overgeleverd door Muslim)

De derde hadith: De boodschapper van Allah ﷻ zei: **“Elke goede daad is sadaqah.”** (overgeleverd door al-Bukhārī)

De vierde hadith: De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Allah is tevreden met een dienaar wanneer hij een hap eet en Hem daarvoor prijst, of een slok drinkt en Hem daarvoor prijst.”** (overgeleverd door Muslim)

Abū Bakr as-Siddīq verzamelde alle vormen van goedheid:

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Wie van jullie is vandaag vastend?”** Abū Bakr zei: ik. Hij zei: **“Wie van jullie heeft vandaag een arme gevoed?”** Abū Bakr zei: ik. Hij zei: **“Wie van jullie heeft vandaag een begrafenis gevolgd?”** Abū Bakr zei: ik. Hij zei: **“Wie van jullie heeft vandaag een zieke bezocht?”** Abū Bakr zei: ik. Toen zei de boodschapper van Allah ﷺ: **“Deze zaken komen niet samen in iemand, behalve dat hij het Paradijs binnengaat.”** (overgeleverd door Muslim)

De weg naar Allah is één, maar de daden zijn veel:

Ibn al-Qayyim zei: “de weg naar Allah is één en omvat alles wat Allah behaagt. Maar de daden die Hem behagen zijn talrijk en gevarieerd. Alles wat Hem behaagt vormt samen één weg, terwijl de vormen ervan verschillend en veelzijdig zijn.”

Onder de mensen is er iemand bij wie kennis en het onderwijzen daarvan de hoofdweg is. Dat is zijn pad naar Allah. Hij wijdt zijn tijd daaraan, op zoek naar het Aangezicht van Allah, en blijft zich daaraan toewijden totdat hij via deze weg Allah bereikt en daarin de weg voor hem wordt geopend.

Onder de mensen is er iemand bij wie *dhiker* de hoofdzaak is. Hij maakt het tot zijn voorziening voor het hiernamaals en zijn kapitaal voor wat komt. Wanneer hij daarin tekortschiet, voelt hij dat hij verlies lijdt.

Onder de mensen is er iemand bij wie het gebed zijn weg is. Wanneer hij daarin tekortschiet of er een moment voorbijgaat zonder dat hij ermee bezig is of zich erop voorbereidt, voelt hij beklemming en spijt over zijn tijd.

Onder de mensen is er iemand bij wie de weg bestaat uit het doen van goed voor anderen, zoals het vervullen van behoeften, het verlichten van zorgen, het helpen van mensen in nood en allerlei andere vormen van liefdadigheid. Voor hem is daarin een deur geopend en via die weg nadert hij tot zijn Heer.

Onder de mensen is er iemand bij wie het vasten zijn weg is. Wanneer hij niet vast, verandert zijn hart en verslechtert zijn toestand.

Onder de mensen is er iemand bij wie het reciteren van de Qur'ān zijn weg is. Dat overheerst zijn tijd en vormt zijn grootste dagelijkse bezigheid.

Onder de mensen is er iemand bij wie het gebieden van het goede en het verbieden van het slechte zijn weg is. Allah heeft daarin voor hem een opening gegeven en via die weg bereikt hij zijn Heer.

Onder de mensen is er iemand bij wie de weg ligt in het verrichten van hadj en 'umrah.

Onder de mensen is er iemand bij wie de weg bestaat uit het losmaken van wereldse gehechtheden, het zuiveren van zijn intentie, het voortdurend leven met bewustzijn van Allah, het bewaken van zijn gedachten en het beschermen van zijn tijd tegen verspilling.

En onder hen is er iemand die al deze wegen samenbrengt. Hij is degene die naar Allah gaat via elke weg en Hem bereikt via elke deur. Hij heeft alle vormen van aanbidding als het middelpunt van zijn hart gemaakt. Waar aanbidding zich ook bevindt, daar is hij. Als het gaat om kennis, is hij bij de mensen van kennis. Als het gaat om strijd, is hij bij degenen die strijd voeren. Als het gaat om gebed, is hij bij de aanbidders. Als het gaat om dhikr, is hij bij degenen die Allah gedenken. Als het gaat om goed doen, is hij bij de weldoeners. En als het gaat om liefde, toewijding en terugkeer naar Allah, is hij bij degenen die Hem liefhebben en zich tot Hem wenden. Hij leeft voor aanbidding, waar die zich ook bevindt. Als hem wordt gevraagd: wat wil jij doen? Dan zegt hij: ik wil de bevelen van mijn Heer uitvoeren, waar en wanneer die ook zijn. Dat is mijn enige doel. Hij heeft zichzelf volledig overgegeven in afwachting van de beloning, want Allah heeft de zielen en bezittingen van de gelovigen gekocht in ruil voor het Paradijs.

Dit is de ware dienaar die op weg is naar zijn Heer. Zijn hart is met Hem verbonden zoals een liefhebber verbonden is met wat hij liefheeft. Hij vindt rust in Hem boven alles. Er blijft in zijn hart niets over behalve de liefde voor Allah, het

streven naar Zijn nabijheid en het uitvoeren van Zijn bevelen.

Wanneer de dienaar deze weg bewandelt, richt zijn Heer Zich tot hem, brengt hem dichterbij, kiest hem uit en neemt de zorg voor hem op Zich in al zijn zaken, zowel in zijn wereldse leven als in zijn religie. Hij voedt en leidt hem op, beter en zorgzamer dan een liefdevolle ouder zijn kind opvoedt.

De juiste omgeving en een religieuze sfeer

Tot de belangrijkste en meest doorslaggevende factoren die de moslim helpen bij het plannen voor het hiernamaals, behoort dat hij actief zoekt naar en zich hecht aan vrome en goede mensen. Mensen bij wie het zien alleen al je aan Allah herinnert, en bij wie het zitten je aanspoort om je voor te bereiden op het hiernamaals. Het omgaan met en bevriend zijn met mensen van zonden en verderf verwijderd je van Allah en van het hiernamaals. Het houdt je hart, je verstand en je lichaam bezig, totdat je alleen nog maar bezig bent met je wereldse leven. Allah zegt:

﴿وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا﴾

“En wees zelf geduldig met degenen die hun Heer in de morgen en de avond aanroepen, zij wensen Zijn Aangezicht. En wend jouw ogen niet af van hen omdat jij de versierselen van het wereldse leven wenst. En gehoorzaam niet degene wiens hart Wij Onze gedachtenis hebben doen veronachtzamen en (die) zijn begeerten volgt: en wiens zaak de grenzen overschrijdt.” (Soerah al-Kahf 18:28)

As-Sa‘dī zei: Allah beveelt Zijn profeet Mohammed ﷺ, en daarmee ook anderen, om zichzelf te dwingen samen te zijn met de gelovigen die zich tot Allah wenden. **“Degenen die hun Heer in de morgen en de avond aanroepen”**, dat wil zeggen: aan het begin en einde van de dag, oprecht omwille van Allah. Hierin zit het bevel om de vromen te vergezellen en jezelf te trainen om bij hen te blijven, zelfs als zij arm zijn, want in hun gezelschap zit onschatbaar veel goeds.

“En wend jouw ogen niet af van hen”, dat wil zeggen: kijk niet langs hen heen en keer je niet van hen af.

“Omdat jij de versierselen van het wereldse leven wenst”, want dat is schadelijk en niet nuttig. Het leidt het hart af van religieuze belangen. Het zorgt ervoor dat het hart zich hecht aan deze wereld, dat gedachten en verlangens daarin opgaan, en dat de drang naar het hiernamaals afneemt. De versiering van deze wereld kan het oog bekoren en het verstand betoveren waardoor het hart achteloos wordt tegenover het gedenken van Allah en zich richt op verlangens en lusten. Zo verspilt iemand zijn tijd en raakt zijn zaak in wanorde, wat leidt tot een blijvend verlies en een eindeloze spijt.

“En gehoorzaam niet degene wiens hart Wij Onze gedachtenis hebben doen veronachtzamen”, hij is afgeleid van Allah en als gevolg daarvan wordt hij verder van Hem verwijderd.

“En die zijn begeerte volgt”, hij volgt wat zijn ziel verlangt, waar die hem ook naartoe leidt, zelfs als daarin zijn

ondergang ligt. Hij heeft zijn begeerte tot zijn god gemaakt, zoals Allah zegt:

﴿ أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهُهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ ﴾

“Heb jij degene gezien die zijn begeerten tot god heeft genomen, en die door Allah tot dwaling wordt gebracht op grond van kennis...?” (Soerah al-Jāthiyah 45:23)

“en wiens zaak de grenzen overschrijdt”, dat wil zeggen: zijn religie en zijn wereldse zaken zijn verwaarloosd en verspild. Daarom heeft Allah verboden om hem te volgen, omdat het volgen van hem leidt tot het nadoen van zijn pad.

De profeet Mohammed ﷺ zei: **“Een mens volgt de religie van zijn vriend, laat ieder van jullie dus goed kijken met wie hij bevriend is.”** (overgeleverd door Abū Dāwūd)

Laat ieder dus met inzicht kijken naar degene met wie hij vriendschap wil sluiten. Als je tevreden bent met zijn religie en karakter, neem hem dan als vriend, anders vermijd hem. Een van de sterkste oorzaken waardoor iemand zijn leven, gedrag en karakter verandert, is het veranderen van zijn gezelschap. Zoals men zegt: *“as-sāhib sāhib”* (de vriend trekt je mee).

Het beperken van de gehechtheid aan de wereld

Tot het plannen voor het hiernamaals behoort dat de moslim zijn gehechtheid aan deze wereld, het ermee bezig zijn en zijn denken erover zoveel mogelijk beperkt. Het mag niet zijn grootste zorg zijn en niet het uiterste van zijn kennis. Allah zegt:

﴿يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ﴾

“Zij kennen slechts het uiterlijke van het wereldse leven, terwijl zij onachtzaam zijn ten opzichte van het hiernamaals.” (Soerah ar-Rūm 30:7)

Ibn Kathīr zei: “de meeste mensen kennen alleen de wereld, haar inkomsten en haar zaken. Zij zijn slim en vaardig in het verkrijgen ervan en in de manieren om eraan te komen, maar zij zijn onachtzaam over wat hen werkelijk zal baten in het hiernamaals, alsof zij geen verstand of inzicht hebben.”

Ibn ‘Abbās zei over deze āyah dat het gaat om de ongelovigen: “zij kennen de opbouw van deze wereld, maar zijn onwetend over hun religie.” Allah zegt:

﴿بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٦٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾

“Maar jullie verkiezen het wereldse leven, terwijl het hiernamaals beter en blijvender is.” (Soerah al-A‘lā 87:16-17)

As-Sa‘dī zei: “het hiernamaals is in elke gewenste eigenschap beter dan deze wereld en blijvender, omdat het een verblijf is van eeuwigheid en zuiverheid. Deze wereld is een vergankelijke plaats. De verstandige gelovige kiest niet het mindere boven het betere en verkoopt geen kortstondig genot voor eeuwige spijt. De liefde voor deze wereld en het verkiezen ervan boven het hiernamaals is de bron van elke zonde.” Allah zegt:

﴿وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ

الدُّنْيَا لِنَفْسِنَهُمْ فِيهِ وَرَزَقُ رَبِّكَ حَيْرٌ وَأَبْقَىٰ﴾

“En kijk niet met uitpuilende ogen naar wat Wij sommigen van hen aan genietingen hebben geschonken, (het is slechts) de versiering van het wereldse leven, om hen ermee op de proef te stellen. En de voorziening van jouw Heer is beter en blijvender.” (Soerah Tāhā 20:131)

As-Sa‘dī zei: “kijk niet met bewondering en herhaaldelijk naar wat mensen van deze wereld hebben gekregen, zoals luxe voedsel, mooie kleding, fraaie huizen en uiterlijk vertoon. Dat alles is slechts de versiering van deze wereld. Het verblindt de harten van degenen die zich laten misleiden en trekt de blikken van degenen die afgeleid zijn. Zij genieten

ervan terwijl zij het hiernamaals uit het oog verliezen. Maar het verdwijnt snel en laat zijn liefhebbers achter in spijt, wanneer spijt hen niet meer zal baten. Allah heeft het slechts gemaakt als een beproeving om te laten zien wie zich eraan hecht en wie het beste handelt.” Allah zegt:

﴿إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ﴾

﴿٧﴾ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا﴾

“Voorwaar, Wij hebben wat op de aarde is een versiering voor haar gemaakt om hen te beproeven, (om te zien) wie van hen het beste werk (verrichtte). En voorwaar, Wij zullen zeker wat op haar (de aarde) is tot droge grond maken.” (Soerah al-Kahf 18:7-8)

En de voorziening van jouw Heer, zowel in deze wereld, zoals kennis, geloof en oprechte daden, als in het hiernamaals, zoals blijvend genot en een zuiver leven in de nabijheid van de Meest Barmhartige, is beter en blijvender.

Ibn ‘Umar overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ hem bij zijn schouder nam en zei: **“Wees in deze wereld als een vreemdeling of een voorbijganger.”**

Ibn ‘Umar zei: “wanneer je de avond bereikt, wacht dan niet op de ochtend, en wanneer je de ochtend bereikt, wacht dan niet op de avond. Neem van je gezondheid voor je ziekte en van je leven voor je dood.” (overgeleverd door al-Bukhārī)

Hoe minder de moslim bezig is met deze wereld, hoe groter zijn inzet wordt voor het hiernamaals. Een praktisch voorbeeld: er is een groot verschil tussen iemand die tien winkels bezit en iemand die één winkel bezit. Degene met tien winkels zal onvermijdelijk minder tijd en aandacht overhouden voor het hiernamaals omdat hij meer bezig is met deze vergankelijke wereld.

De smeekbede

Tot de belangrijke middelen om het hiernamaals goed te plannen, behoort dat de moslim zich nederig opstelt tegenover zijn Heer, Hem aanroept, en Hem vraagt om succes, leiding en gemak in de daden die hem dichter bij Allah brengen in het hiernamaals. Allah zegt:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

“En wanneer Mijn dienaren jou over Mij vragen: voorwaar, Ik ben nabij. Ik verhoor de smeekbede van de aanroeper wanneer hij Mij aanroept. Laat hen dus aan Mij gehoor geven en in Mij geloven, opdat zij recht geleid worden.” (Soerah al-Baqarah 2:186)

As-Sa‘dī zei: “Nabijheid is van twee soorten: een algemene nabijheid met Zijn kennis tot al Zijn schepping, en een specifieke nabijheid tot Zijn dienaren die Hem aanbidden en aanroepen, door hen te verhoren, te ondersteunen en te leiden.”

Wie zijn Heer aanroept met een aanwezig hart en een toegestane smeekbede, en er geen belemmering is voor verhooring zoals het nuttigen van het verbodene of iets dergelijks, die heeft van Allah de belofte gekregen dat zijn smeekbede wordt verhoord. Vooral wanneer hij de oorzaken

van verhoring vervult, namelijk gehoorzaamheid aan Allah door Zijn geboden en verboden na te leven, en het geloof in Hem dat leidt tot die gehoorzaamheid. Daarom zegt Allah:

﴿فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

“Laat hen dus aan Mij gehoor geven en in Mij geloven, opdat zij recht geleid worden.” (Soerah al-Baqarah 2:186)

Dat wil zeggen: zodat zij leiding krijgen naar geloof en goede daden en verwijderd worden van dwaling die daarmee in strijd is.

De boodschapper van Allah ﷺ zei: **“O Allah, verbeter voor mij mijn religie, die de bescherming van mijn zaak is, en verbeter voor mij mijn wereldse leven, waarin mijn levensonderhoud is, en verbeter voor mij mijn hiernamaals, waarnaar mijn terugkeer is. En maak het leven voor mij een vermeerdering in elk goed, en maak de dood voor mij een rust van elk kwaad.”** (overgeleverd door Muslim)

Zijn uitspraak: “en verbeter voor mij mijn hiernamaals, waarnaar mijn terugkeer is, en maak het leven voor mij een vermeerdering in elk goed” betekent dat je Allah vraagt om jou te laten slagen in alles wat Hij liefheeft en tevreden stelt aan goede daden, en dat elke dag voor jou een toename wordt in daden die je dichter bij Hem brengen.

Lezen over het leven van de vromen

Tot de middelen die de moslim helpen om zich voor te bereiden op het hiernamaals, behoort dat hij zich blijft bezighouden met het lezen over het leven van de vromen uit de eerste generaties van deze ummah, de saḥābah, de tābi‘īn en de tābi‘ at-tābi‘īn, degenen die zijn opgegroeid met de Qur’ān en de sunnah. Hoe zij zich onthielden van deze wereld, werkten voor hun hiernamaals en het kostbare en dierbare opofferden om dat te bereiken.

Abū ad-Dardā’ zei: “de slechtste mensen bij Allah op de Dag der Opstanding is een geleerde die geen profijt heeft gehad van zijn kennis.”

Mijn broeder, wanneer jij luistert naar lezingen, lessen en adviezen, heb jij daar dan werkelijk profijt van en handel je naar wat je hoort?

Salmān al-Fārisī zei: “de mensen met de meeste zonden op de Dag der Opstanding zijn degenen die het meest spreken in ongehoorzaamheid aan Allah.”

Al-Hasan al-Basrī zei: “o zoon van Adam, jij zult de ware essentie van het geloof niet bereiken totdat je anderen niet bekritiseert om een fout die ook in jezelf zit. En totdat je begint met het verbeteren van die fout bij jezelf. Want telkens wanneer je een fout bij jezelf corrigeert, zul je weer een andere ontdekken die nog verbetering nodig heeft. Wanneer je zo bezig bent, zul je volledig met jezelf bezig zijn,

en de meest geliefde dienaren bij Allah zijn degenen die zo leven.”

Mijn broeder, wij zijn vaak druk met het zoeken naar de fouten van anderen, we praten erover en halen er zelfs genoeg uit. Maar zijn wij net zo bezig met het ontdekken van onze eigen fouten? En vragen wij anderen om ons daarop te wijzen? Of worden wij boos wanneer iemand ons adviseert?

Al-Hasan al-Basrī zei ook: “de gelovige heeft controle over zichzelf, hij rekent zichzelf af omwille van Allah. Het oordeel op de Dag der Opstanding zal licht zijn voor degenen die zichzelf in deze wereld rekenschap gaven. En het zal zwaar zijn voor degenen die dit leven hebben geleefd zonder zelfreflectie.”

De bijeenkomsten van imam Ahmad ibn Hanbal stonden in het teken van het hiernamaals, er werd niet gesproken over wereldse zaken.

Aanbevolen boek over het leven van de vromen: “Silsilat: Ayna nahnu min hā’ulā’” – ‘Abd al-Malik al-Qāsim

Nadenken over het hiernamaals en zijn toestanden

Een van de krachtigste zaken die de moslim helpen om zijn hiernamaals goed te plannen, is dat hij nadenkt over die beslissende momenten: het moment van de dood, het afscheid van deze wereld en het binnentreden van het hiernamaals, en het staan voor Allah, de Grote, de Verhevene, de Almachtige, de Overweldiger. Op die dag komt de mens alleen, zonder bezit, zonder familie, zonder steun, zonder iets van deze wereld.

Overdenk deze verzen zorgvuldig:

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ﴾

﴿سَلِيمٍ﴾

“De Dag waarop bezit en kinderen niet zullen baten, Alleen hij (zal gebaat zijn), die naar Allah komt met een zuiver hart.” (Soerah ash-Shu‘arā’ 26:88-89)

﴿يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ﴾

﴿تُرَابًا﴾

“De Dag waarop de mens zal zien wat zijn handen hebben vooruitgestuurd, en de ongelovige zal zeggen: had ik maar stof geweest.” (Soerah an-Naba’ 78:40)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِإِعَادِ

﴿ وَأَتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴾

“O jullie die geloven, vrees Allah en laat iedere ziel kijken wat zij heeft vooruitgestuurd voor morgen. En vrees Allah, voorwaar, Allah is Alwetend over wat jullie doen.” (Soerah al-Hashr 59:18)

﴿ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴾ (٣٥) وَبُرْزَتِ الْجَحِيمِ لِمَنْ يَرَى

﴿ فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴾ (٣٦) وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ

﴿ هِيَ الْمَأْوَى ﴾ (٣٩) وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَهَيَّ النَّفْسَ عَن

﴿ الْهَوَى ﴾ (٤٠) فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿﴾

“De Dag waarop de mens zich zal herinneren wat hij heeft nagestreefd, en de Hel zichtbaar wordt gemaakt voor wie ziet. Wat betreft degene die overtrad en het wereldse leven verkoos, voorwaar, de Hel zal zijn verblijf zijn. Maar wie de ontmoeting met zijn Heer vreesde en zijn ziel weerhield van begeerte, voorwaar, het Paradijs zal zijn verblijf zijn.” (Soerah an-Nāzi‘āt 79:35-41)

﴿يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ
 وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُعْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَوُجُوهُهُ
 يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهُهُ يَوْمَئِذٍ
 عَلَيَّهَا غَبْرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرَهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَاجِرَةُ﴾

“De Dag waarop de mens zal vluchten van zijn broer, en van zijn moeder en zijn vader, en van zijn vrouw en zijn kinderen. Voor ieder van hen is er die dag een zaak die hem volledig bezighoudt. Sommige gezichten zullen die dag stralend zijn, lachend en verheugd. En andere gezichten zullen die dag bedekt zijn met stof, overdekt met duisternis. Zij zijn de ongelovigen, de verdorvenen.” (Soerah ‘Abasa 80:34-42)

﴿أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ
 يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“Denken zij niet dat zij zullen worden opgewekt voor een geweldige dag, de Dag waarop de mensen zullen staan voor de Heer der werelden?” (Soerah al-Muṭaffifin 83:4-6)

﴿٢٣﴾ وَيَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ﴿٢٣﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ
 الذِّكْرَى ﴿٢٤﴾ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا
 يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾

“En op de Dag dat de Hel wordt getoond, op die Dag zal de mens zich (zijn slechte daden) herinneren, maar wat baat hem dan nog de herinnering? Hij zegt: “Wee, had ik maar goede (daden) verricht tijdens mijn leven.” Maar op die Dag is er niemand die straft zoals Hij. En niemand knevelt zoals Hij knevelt.” (Soerah al-Fajr 89:23-26)

De profeet Mohammed ﷺ zei: “Ik zie wat jullie niet zien en ik hoor wat jullie niet horen. De hemel kraakt en het heeft het recht om te kraken. Er is geen plek van vier vingers breed, behalve dat er een engel is die zijn voorhoofd voor Allah neerlegt in sujūd. Bij Allah, als jullie wisten wat ik weet, zouden jullie weinig lachen en veel huilen, jullie zouden geen genot vinden bij vrouwen op de bedden en jullie zouden de open vlaktes ingaan, roepend tot Allah.” (overgeleverd door Ah mad en at-Tirmidhī)

De minst zwaar gestrafte in het Vuur:

An-Nu‘mān ibn Bashīr zei: ik hoorde de boodschapper van Allah ﷺ zeggen: “De lichtst gestrafte persoon in het Vuur op de Dag der Opstanding is een man bij wie twee

gloeiende kolen onder zijn voeten worden geplaatst, waardoor zijn hersenen koken. Hij denkt dat niemand zwaarder wordt gestraft dan hij, terwijl hij de lichtste straf heeft.” (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

De diepte van het Vuur:

Abū Hurayrah zei: wij waren met de boodschapper van Allah ﷺ toen wij een dreun hoorden. Hij zei: **“Weten jullie wat dit is?”** Wij zeiden: Allah en Zijn boodschapper weten het beter. Hij zei: **“Dit is een steen die zeventig jaar geleden in het Vuur is geworpen en die nu pas de bodem heeft bereikt.”** (overgeleverd door Muslim)

De hevigheid van de bestraffing in het Vuur:

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Jullie vuur is slechts één deel van zeventig delen van het Vuur van Jahannam.”** Er werd gezegd: o boodschapper van Allah, dat zou al voldoende zijn. Hij zei: **“Het is daarop nog met negenenzestig delen vermeerderd, die allemaal even heet zijn.”** (overgeleverd door al-Bukhārī)

Doen deze woorden jouw hart beven wanneer je ze hoort?

- De dood en zijn pijnen
- Het graf en zijn duisternis
- De Dag der Opstanding en zijn verschrikkingen
- De afrekening en zijn spijt
- De weegschaal en zijn nauwkeurigheid

- De sirāt en zijn scherpte
- Het staan voor Allah en Zijn grootsheid
- De bestraffing en haar hevigheid

Of hoor je deze woorden zonder dat het je raakt, zonder dat het iets verandert in jouw leven? Als dat zo is, besef dan dat het hart is afgestorven, en er is geen kracht noch macht behalve bij Allah.

Hoe vreemd is de zoon van Adam: hij bereidt zich voor en voelt ontzag wanneer hij voor een koning van deze wereld verschijnt, maar hij bereidt zich niet voor en voelt geen ontzag wanneer hij zal staan voor de Koning der koningen, de Heer van de hemelen en de aarde.

Mijn broeder, verlang jij naar het Paradijs? Weet jij wat Allah heeft voorbereid in het verblijf van eer: blijvend genot, eeuwige vreugde, al-Hūr al-‘ayn, paleizen, bomen, rivieren en tuinen? Allah zegt:

﴿وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾

“En daarin is wat de zielen verlangen en waar de ogen van genieten, en jullie zullen daarin eeuwig verblijven.”

(Soerah az-Zukhruf 43:71)

As-Sa‘dī zei: “dit is een allesomvattende beschrijving van elke vorm van genot, vreugde en blijdschap. Alles waar de ziel naar verlangt, aan eten, drinken, kleding en gezelschap, en alles waar het oog van geniet, aan prachtige aanzichten,

omringende tuinen en volmaakte zegeningen, zal daar aanwezig zijn voor de bewoners op de meest volmaakte en beste wijze.”

Het genot van het Paradijs is niet te bevatten:

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei dat Allah zei: **“Ik heb voor Mijn rechtvaardige dienaren voorbereid wat geen oog ooit heeft gezien, geen oor ooit heeft gehoord en wat nooit in het hart van een mens is opgekomen.”** En lees, als je wilt: **“Geen ziel weet wat voor hen verborgen is aan verkoeling van ogen, als beloning voor wat zij plachten te doen.”** (Soerah as-Sajdah 32:17) (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

De schoonheid van de bewoners van het Paradijs:

Abū Hurayrah overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zei dat Allah zei: **“De eerste groep die het Paradijs binnengaat zal zijn als de maan op de nacht van volle maan. Degenen die daarna komen zullen zijn als de helderste ster aan de hemel. Zij urineren niet, ontlasten zich niet, spuwen niet en snuiten hun neus niet. Hun kammen zijn van goud, hun zweet is musk, hun wierookvaten zijn van aloëhout, en hun vrouwen zijn al-hūr al-‘ayn. Zij zijn allen als één man, naar het beeld van hun vader Adam, zestig el hoog.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

De tenten van het Paradijs:

Abī Mūsā overleverde dat de Boodschapper van Allah ﷺ zei: **“Voor de gelovige is er in het Paradijs een tent van één holle parel waarvan de lengte zestig mijl is. De gelovige heeft daarin familieleden die hij bezoekt zonder dat zij elkaar zien.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

De bomen van het Paradijs:

Abī Sa‘īd al-Khudrī overleverde dat de Boodschapper van Allah ﷺ zei: **“In het Paradijs is een boom waar een snelle ruiter honderd jaar onder kan reizen zonder het einde ervan te bereiken.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

De werkelijkheid van het genot:

De profeet Mohammed ﷺ zei: **“Wanneer de mensen van het Paradijs het binnengaan zal een roeper roepen: jullie zullen leven en nooit sterven, jullie zullen gezond zijn en nooit ziek worden, jullie zullen jong blijven en nooit oud worden, en jullie zullen genieten en nooit verdriet kennen.”** (overgeleverd door Muslim)

Het grootste genot in het Paradijs:

Jarīr ibn ‘Abdillāh zei: wij waren bij de profeet Mohammed ﷺ en hij keek naar de volle maan en zei: **“Jullie zullen jullie Heer werkelijk zien zoals jullie deze maan zien, zonder moeite in het zien ervan.”** (overgeleverd door al-Bukhārī en Muslim)

Voorstel

Ik raad je aan om wekelijks of maandelijks tijd te reserveren voor het lezen van boeken over verzachting van het hart, vermaningen, het hiernamaals, het Paradijs en het Vuur, en de gebeurtenissen van de Dag der Opstanding. Dit kan door te lezen of door te luisteren naar lezingen, zodat je voortdurend waakzaam blijft met vrees en voorbereiding voor die grote dag, en niet behoort tot de achtelozen.

Aanbevolen boek:

al-Yawm al-Ākbar (al-Qiyāmah as-Sughrā wa al-Kubrā) – Dr. ‘Umar al-Ashqar

Aanbevolen lezingen van Shaykh Khālid ar-Rāshid (moge Allah zijn vrijheid bespoedigen):

1. Li-man kāna lahu qalb
2. Safīnat an-Najāt
3. Qawāfil al-‘Ā’idīn wa Qawāfil al-‘Ā’idāt
4. al-Multaqā al-Jannah
5. Mufarriq al-Jamā‘āt

Tot slot

Ibn ‘Umar overleverde dat de boodschapper van Allah ﷺ zelden opstond uit een bijeenkomst zonder deze smeekbede te verrichten:

“O Allah, verdeel voor ons van Uw vrees datgene wat een scheiding brengt tussen ons en ongehoorzaamheid aan U. En geef ons van gehoorzaamheid datgene waarmee wij Uw Paradijs bereiken. En geef ons van zekerheid datgene waarmee de beproevingen van deze wereld voor ons licht worden. O Allah, laat ons genieten van ons gehoor, ons gezichtsvermogen en onze kracht zolang U ons leven schenkt. Maak het tot datgene wat ons blijft vergezellen. Laat onze wraak zijn op degenen die ons onrecht hebben aangedaan. Geef ons overwinning over degenen die ons vijandig gezind zijn. Maak onze beproeving niet in onze religie. Maak deze wereld niet tot onze grootste zorg en niet tot het uiterste van onze kennis. En geef geen macht over ons aan iemand die geen barmhartigheid met ons heeft.”
(overgeleverd door at-Tirmidhī en hij verklaarde het een goede hadith)

Dit boek richt zich op die zaken die wij vaak aan ons voorbij laten gaan. Het roept op tot het herstellen van de relatie met Allah, tot het zuiveren van het hart en tot het bewust leven met het hiernamaals als doel. Dit boek helpt je om concreet aan de slag te gaan met jezelf. Het laat zien hoe je je dag en nacht kunt vullen met daden die werkelijk gewicht hebben bij Allah. Geen ingewikkelde theorieën, maar duidelijke stappen die je direct kunt toepassen.

Je wordt meegenomen in het opbouwen van een dagelijkse routine waarin aanbidding een vaste plek krijgt. Geen losse, incidentele momenten, maar een gestructureerde manier van leven. Je leert hoe kleine daden kunnen uitgroeien tot dagelijkse gewoontes waarmee grote beloningen verdiend kunnen worden.

Copyright © 2025 Abouhafs.nl | Hilversum

Voor meer boeken, artikelen, lezingen en ander islamitisch materiaal:

www.abouhafs.nl